

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА

Кафедра українознавства

КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
з дисципліни «ІСТОРІЯ УКРАЇНИ ТА УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

рівень вищої освіти другий магістерський
галузь знань 22 Охорона здоров'я
(шифр і назва)
спеціальність 222 Медицина
(шифр і назва)
освітня програма Медицина
(шифр і назва)
спеціалізація _____
(шифр і назва)
вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова/ за вибором)
факультет Медичний

Укладач: канд. іст. наук, доцент Н. В. Аксьонова

1. **Навчальний контент:**
2. **1.1 Лекційні матеріали**

Лекція № 1. Розуміння культури

1. Поняття «культура» в історичний ретроспективі.
2. Структура і функції культури.
3. Типологізація культур.
4. Поняття цивілізації, його історико-філософський зміст.

Культура і цивілізація.

Питання для самостійного опрацювання: 1. Дайте визначення поняттю «культура» і поясніть його зміст. Порівняйте з іншими відомими визначеннями цього поняття.

2. Розкрийте поняття «самобутність культури». Чи шкодять самобутності культури запозичення?

3. Чим відрізняються і як пов'язані між собою природна й культурна сфери людського існування? Покажіть на прикладі, як природний факт може стати фактом культури.

4. Що означає поняття «цивілізація»? Хто і коли першим застосував його до особливостей розвитку народів і культур різних регіонів і країн?

Література:

Антонович В. Б. Три національні типи народні / В. Б. Антонович // Антонович В. Б. Моя сповідь. Вибрані історичні та публіцистичні твори. Київ, 1995.

Культурологія : навч. посібн. / Упорядн. О. І. Погорілий, М. А. Собуцький. Київ, 2003.

Культурологія : теорія та історія культури : навч. посібн. / За ред. І. І. Тюрменко, О. Д. Горбула. Київ, 2004.

Культурологія : українська та зарубіжна культура : навч. посібн. / За ред. М. М. Заковича. 3-тє вид. Київ, 2007.

Лисяк-Рудницький І. Інтелектуальні початки нової України // Лисяк-Рудницький І.

Історичні есе. Київ, 1994. Т. 1.

Лисяк-Рудницький І. Роля України в новітній історії // Лисяк-Рудницький І. Історичні есе. Київ, 1994. Т. 1.

Огієнко І. Українська культура : Коротка історія культурного життя українського народу / І. Огієнко. Київ, 1992.

Пальм В. М. Історія української культури : навчальний посібник / Н. Д. Пальм, Т. Є. Гетало. Харків : Вид. ХНЕУ, 2013. 296 с.

Подольська Є. А. Культурологія : навч. посібн. / Є. А. Подольська, В. Д. Лихвар, К. А. Іванова. Київ, 2003.

Соціологія культури : навч. посібн. 2-ге вид. / О. М. Семашко, В. М. Піча, О. І. Погорілий та ін.; За ред. О. М. Семашко, В. М. Піча. Л., 2004.

Українська культура : лекції / За ред. Д. Антоновича. Київ, 1993.

Шевнюк О. Л. Культурологія : навч. посібн. / О. Л. Шевнюк. Київ, 2004.

Лекція № 2. Археологічні культури на території України

1. Здобутки культур епохи раннього каменю. Неолітична революція.
2. Культури мідно-кам'яного та бронзового віку: між первісним суспільством і цивілізацією.
3. Культури кіммерійців, скіфів і сарматів.
4. Давні культури доби формування слов'янських спільнот.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Якими були головні здобутки людства епохи палеоліту?

2. Що таке неолітична революція?

3. Наведіть приклади природних чинників, які вплинули на формування української культури.

4. Чи мала Трипільська культура генетичне продовження?
5. Які етнокультурні етапи в історії України ви знаєте?
6. Схарактеризуйте скіфське мистецтво.
7. Визначте ареали розповсюдження культур кіммерійців, скіфів і сарматів.
8. Яким чином писемні дані про східних слов'ян відповідають археологічним пам'яткам?

Література:

- Баран В. Д. Черняхівська культура / В. Д. Баран. Київ, 1981.
- Михайлов Б. Кам'яна Могила світова пам'ятка стародавньої культури в Україні / Б. Михайлов. Київ, 2003.
- Мицик В. Хто заснував Трипільську культуру? / В. Мицик // Українська культура. 2002. № 2.
- Толочко П. П. Давня історія України. Київ, 1995. Т. 1–2.
- Винокур І. С., Телегін Д. Я. Археологія України: Підручник для студентів історичних спеціальностей вищих навчальних закладів. Вид. друге, доповнене і перероблене. Тернопіль: Навчальна книга Богдан, 2008. 480 с.
- Ручинська О. А. Суспільне життя в античних містах Північного і Західного Причорномор'я (соціально-культурний аспект): Автореферат на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Дніпропетровськ, 1996. 17 с.

Лекція № 3. Культура Давньої Русі

1. Культура східних слов'ян у V–IX ст.
2. Вплив візантійської культури. Поширення писемності та здобутки літератури.
3. Містобудування та архітектура давньоруських міст. Живопис.
4. Фольклор і музика.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Яку композицію має скульптура Збруцького ідола, знайдена 1848 р. у річці Збруч?
2. У чому полягають особливості української міфології?
3. Якою є основна ідея слов'янського язичництва?
4. Схарактеризуйте літописання Київської Русі періоду феодальної роздробленості: «Київський літопис», «Галицько-Волинський літопис».
5. Визначте головні пам'ятки культури Русі періоду феодальної роздробленості.
6. Культура Галицько-Волинської Русі: архітектура та іконописання.
7. Чи була Галицько-Волинська Русь спадкоємицею культури Київської Русі?

Література:

- Александрович В. Мистецтво Галицько-Волинської Русі / В. Александрович Л., 1999.
- Асеев Ю. С. Джерела : Мистецтво Київської Русі / Ю. С. Асеев. Київ, 1980.
- Бабишин С. Д. Школа та освіта Київської Русі (IX перша половина XIII ст.). Київ, 1973.
- Булашев Г. Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. Космогонічні українські народні погляди та вірування / Г. Булашев. Київ, 1992.
- Горський В. І. Нариси з історії філософської культури Київської Русі В. І. Горський. Київ, 1991.
- Греченко В. Історія світової та української культури / В. Греченко, І. Чорний, В. Кушнерук, В. Режко. Київ, 2000.
- Історія української культури / Гол. ред. Б. Є. Патон : у 5 т. Київ, 2000. Т. 1.
- Крип'якевич І. Галицько-Волинське князівство / І. Крип'якевич. Київ, 1989.
- Лекції з історії світової та вітчизняної культури / За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. Л., 2005.
- Огієнко І. Візантійська культура і Україна / І. Огієнко // Україна : філософський спадок століть. Хроніка 2000. Київ, 2000. № 137–138.

Новиченко Л. Українська національна культура : минуле, сучасне, майбутнє / Л. Новиченко, В. Русанівський, Т. Толочко. Київ, 1990.
Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович. Київ, 1998.
Сінькевич О. Б. Культура Галицько-Волинської Русі / О. Б. Сінькевич. Л., 2000.
Толочко П. П. Київська Русь / П. П. Толочко. Київ, 1996.

Лекція № 4. Культура України упродовж XIV першої половини XVII ст.

1. Вплив епохи Відродження на українську культуру.
  2. Книгодрукування в українських землях.
  3. Православний братський рух і українська культура.
  4. Берестейська церковна унія 1596 р. Розвиток полемічної літератури.
- Питання для самостійного опрацювання:
1. Схарактеризуйте функціонування української мови.
  2. Зазначте витоки і етапи розвитку української козацької культури.
  3. У чому полягала своєрідність культури козацтва?
  4. Яким чином продовжували існувати традиції Київської Русі в культурі України XIV початку XVII ст.?
  5. Визначте ренесансні та реформаційні впливи в культурі України XV XVI ст.
  6. Яке значення мало укладення Берестейської церковної унії 1596 р. для культури України?
  7. Освіта й інтелектуальне життя в Україні кінця XVI першої половини XVII ст.

Література:

Антонович В. Про козацькі часи на Україні / В. Антонович. Київ, 1981.
Білецький П. О. Нариси з історії українського мистецтва / П. О. Білецький. Київ, 1981.
Вишенський І. Твори / І. Вишенський. Київ, 1959.
Возняк М. Історія української літератури : у 2 кн. / М. Возняк. Л., 1992 –1994.
Гурбик А. О. Українське суспільство на зламі середньовіччя і нового часу : нариси з історії ментальності та національної свідомості / А. О. Гурбик, О. І. Гуржій, В. М. Матях, В. М. Ричка, К. І. Салій. Київ, 2001.
Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. Київ, 1995. Жолтовський П. Художнє життя на Україні в XVI–XVIII ст. / П. Жолтовський. Київ, 1983.
Історія українського мистецтва / Гол. редкол. М. П. Бажан : у 6 т. Київ, 1965–1967. Т. 2. Київ, 1967.
Історія української культури / За ред. І. Крип'якевича. Київ, 1994. Історія української культури / Гол. ред. Б. Є. Патон : у 5 т. Київ, 2001. Т. 2.
Історія української літератури / Гол. редкол. Є. П. Кирилук : у 8 т. Київ, 1967. Т. 1.
Культура українського народу : Навч. посібн. / В. Русанівський, Г. Вервес, М. Гончаренко. Київ, 1994.
Литвинов В. Ренесансний гуманізм в Україні. Ідеї гуманізму епохи Відродження в українській філософії XV початку XVII ст. / В. Литвинов. Київ, 2000. Логвин Г. Н. Марченко М. І. Історія української культури : З найдавніших часів до кінця XVIII ст. / М. І. Марченко. Київ, 1961.
Матеріали до вивчення історії української літератури: у 5 т. / За заг. ред.. М. Поповича. Київ, 1952. Т. 1. Мицько І. З. Острозька академія / І. З. Мицько. Київ, 1991.
Нічик В. М. Петро Могила в Україні / В. М. Нічик. Київ, 1997.
Нічик В. М. Гуманістичні реформаційні ідеї на Україні (XV початок XVII ст.) / В. М. Нічик, В. Д. Литвинов, Я. М. Стратій. Київ, 1991.
Овсійчук В. Українське мистецтво XIV першої половини XVII ст. / В. Овсійчук. Київ, 1985.
Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович. Київ, 2001.

Українська культура : історія і сучасність / За ред. С. О. Черепанової. Л., 1994. Українська культура : лекції / За ред. Д. Антоновича. Київ, 1993.
Українська література XVII ст. / Упоряд. В. Кречотень. Київ, 1987.
Українська література XI–XVIII ст. : хрестоматія з коментарями / Упоряд. Є. Карпіловська, Л. Тарновецька. Чернівці, 1997.
Українська література XIV–XVI ст. / За ред. В. Микитася. Київ, 1988.
Українське бароко / С. Кримський, Я. Ісаєвич, М. Кашуба, І. Ісиченко : у 2 т. Х., 2004.
Українські гуманісти епохи Відродження : Антологія : у 2 ч. / За ред. В. Нічика. Київ, 1995.
Фігурний Ю. Історичні витоки українського лицарства / Ю. Фігурний. Київ, 2004.
Філософія Відродження на Україні / Відп. ред. М. В. Кашуба. Київ, 1990.
Хижняк З. І. Історія Києво-Могилянської академії / З. І. Хижняк, В.К. Маньківський. Київ, 2008.
Хрестоматія давньої української літератури : До кінця XVIII ст. / Упорядн. О. Білецький. Київ, 1967.
Чижевський Д. Історія української літератури : Від початків до доби реалізму / Д. Чижевський. Тернопіль, 1994.
Яковенко Н. Нарис історії середньовічної та ранньомодерної України / Н. Яковенко. Київ, 2006.
Яковенко Н. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні XVI–XVII ст. / Н. Яковенко. Київ, 2002.

Лекція № 5. Українська культура другої половини XVII–XVIII ст.

1. Освіта і наука в українських землях.
2. Українське бароко.
3. Образотворче, музичне і театральне мистецтво в Україні.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Схарактеризуйте полемічну й морально-дидактичну літературу України другої половини XVII ст.
2. Якими є головні ознаки віршованої літератури України другої половини XVII ст.?
3. Визначте головні тенденції розвитку мистецтва України другої половини XVII ст.
4. Яким чином розвивалася освіта і наука Гетьманщини у XVIII ст.?
5. Розвиток драматургії та театру в Україні у XVIII ст.
6. Головні тенденції розвитку мистецтва Гетьманської і Слобідської України в XVIII ст.
7. Яким чином українська культура вплинула на розвиток російської культури?

Література:

Багалій Д. Український мандрований філософ Григорій Сковорода / Д. Багалій. Київ, 1992.
Від Вишенського до Сковороди : З історії філософської думки на Україні XVI–XVIII ст. / За ред. В. Нічика. Київ, 1972.
Горський В. С. Біля джерел : Нариси з історії філософської культури України / В. С. Горський. Київ, 2006.
Греченко В. А. Світова та українська культура з тестовими завданнями / В. А. Греченко, І. В. Чорний. Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/225/46/1/0/>
Ісаєвич Я. Д. Братства та їх роль у розвитку української культури XVII–XVIII ст. / Я. Д. Ісаєвич. Київ, 1966.
Історія української культури / Гол. ред. Б. Є. Патон : у 5 т. Київ, 2003. Т. 3.
Климов В. Феномен Петра Могили : Біографія. Діяльність. Позиція / В. Климов, А. Колодний, А. Жуковський. Київ, 1996.
Літопис Самовидця. Київ, 1971.
Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович. Київ, 2001.

Посохова Л. Ю. Харківський колегіум (XVIII перша половина XIX ст.). Х., 1999.
Посохова Л. Ю. На перехресті культур, традицій, епох : православні колегіуми України наприкінці XVII на початку XIX ст. : монографія / Л. Ю. Посохова. Х., 2011.
Сверстюк Є. Іван Котляревський сміється // Україна. Наука і культура. Київ, 1991.
Янів В. Проблеми народного світогляду українців і спадщина Григорія Сковороди // Народна творчість та етнографія. 2000. № 4.

Лекція № 6. Українська культура епохи національного відродження

1. Початок Українського національного відродження у кінці XVIII першій половині XIX ст. і українська культура.
2. Громадівський рух в історії української культури.
3. Особливості перебігу культурних процесів епохи національного відродження у західноукраїнських землях.
4. Розвиток освіти, науки і мистецтва.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Яку роль відіграло збирання інтелектуалами фольклору в процесі Українського національного відродження?
2. Класицизм і романтизм у мистецтві України першої половини XIX ст.
3. Схарактеризуйте український театр класичної доби.
4. Розвиток української музики в XIX ст.
5. Головні тенденції розвитку літератури й мистецтва Західної України в XIX ст.
6. Культурно-освітня діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.
7. Зробіть порівняльний аналіз розвитку освіти і науки на українських землях підвладних Російській та Австрійській імперіям упродовж XIX ст.
8. Слобідська Україна як історико-культурний регіон.

Література:

Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть. Київ, 1991.
Владич Л. «Живописна Україна» Тараса Шевченка / Л. Владич. Київ, 1963.
Голубенко П. Русифікація України і український культурний процес у XIX ст. / П. Голубченко // Березіль. 1994. № 12.
Голубченко П. Україна і Росія у світлі культурних взаємин / П. Голубченко. Київ, 1993.
Грицак Я. Й. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX–XX століття / Я. Й. Грицак. Київ, 2000.
Дзюба І. М. Тарас Шевченко : життя і творчість / І. М. Дзюба. Київ, 2008.
Єфремов С. Історія українського письменства / С. Єфремов. Київ, 1995.
Забужко О. С. Шевченків міф України. Спроба філософського аналізу / О. Забужко. Київ, 2001.
Іван Котляревський у документах, спогадах, дослідженнях / Упорядк., вступ. ст., пер. і прим. А. Т. Залашко. Київ, 1969.
Історія української культури / За ред. І. Крип'якевича. Київ, 1994.
Історія української культури / Гол. ред. Б. Є. Патон : у 5 т. Київ, 2008. Т. 4. Кн. 1. Історія української літератури XIX ст. : у 3 кн. / За ред. М. Яценка. Київ, 1995–1997. Кн. 1–3.
Каппелер А. Мала історія України / А. Каппелер. Київ, 2007.
Когут З.-Є. Коріння ідентичності: Студії з ранньомодерної та модерної історії України / З.-Є. Когут. Київ, 2004.
Колесник І. І. Гоголь у культурно-інтелектуальній історії України міфи та стереотипи (до 200-річчя Миколи Гоголя) / І. І. Колесник // Укр. іст. журн. 2009. № 2.
Костомаров М. Слов'янська міфологія / М. Костомаров. Київ, 1994.
Лекції з історії світової та вітчизняної культури / За ред. проф. А. Яртия та проф. В. Мельника. Л., 2005.

- Лисяк-Рудницький І. Історичні есе : у 2 т. / І. Лисяк-Рудницький. Київ, 1994.
- Луцький Ю. Між Гоголем і Шевченком / Ю. Луцький. Київ, 1998.
- Овсійчук В. А. Класицизм і романтизм в українському мистецтві / В. А. Овсійчук. Київ, 2001.
- Пінчук Ю. А. Микола Іванович Костомаров / Ю. А. Пінчук. Київ, 1994.
- Реєнт О. П. Україна в імперську добу (XIX початок XX ст.) / О. П. Реєнт. Київ, 2003.
- «Русалка Дністрова» : Документи і матеріали / За ред. Ф. І. Стебля. Київ, 1989.
- «Руська трійця» в історії суспільно-політичного руху і культури України / В. І. Горинь, О. А. Купчинський, Ф. І. Стеблій та ін. Київ, 1987.
- Семчишин М. Тисяча років української культури / М. Семчишин. Київ, 1993.
- Сергієнко Г. Я. Кирило-Мефодіївське товариство : утвердження ідеї національного відродження України в слов'янському світі / Г. Я. Сергієнко // Укр. іст. журн. 1996. № 1.
- Степовик Д. Українське мистецтво першої половини XIX ст. / Д. Степовик. Київ, 1982.
- Українська культура : лекції / За ред. Д. Антоновича. Київ, 1993.
- Українські поети-романтики 20 40-х рр. XIX ст. / Упорядк. : Б. А. Деркач і С. А. Крижанівський. Київ, 1968.
- Українські поети-романтики : Поетичні твори / Упоряд. М. Гончарук. Київ, 1987.

Лекція № 7. Культура України кінця XIX початку XX ст.

1. Розгортання модернізаційних процесів в українській культурі.
2. Розвиток освіти і науки, літератури та мистецтва на межі XIX–XX ст.
3. Культурне відродження часів Української національно-демократичної революції 1917–1920 рр.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Схарактеризуйте культурну діяльність народників.
2. Філософська, культурно-освітня думка України в другій половині XIX ст.
3. Нові жанри української літератури на межі XIX–XX ст.
4. Порівняйте умови розвитку української культури в Галичині та Наддніпрянській Україні на зламі століть.
5. Реалістичний і модерністський напрями в українській літературі початку XX ст.: порівняльна характеристика.
6. Культурно-освітня діяльність Володимира Винниченка.
7. Товариства «Просвіта» в історії українського культурно-освітнього процесу.
8. Здобутки культури України періоду національно-демократичної революції 1917–1921 рр.
9. Схарактеризуйте національно-культурне відродження в Галичині доби визвольних змагань українського народу.

Література:

- Винниченко В. Відродження нації : у 3 ч. / В. Винниченко. К.; Відень, 1920. (Репринт. перевид. Київ, 1990.).
- Голубенко П. Русифікація України і український культурний процес у XIX ст. / П. Голубенко // Березіль. 1994. № 12.
- Голубенко П. Україна і Росія у світлі культурних взаємин / П. Голубенко. Київ, 1993.
- Грицак Я. Й. Нарис історії України. Формування модерної української нації XIX–XX століття / Я. Й. Грицак. Київ, 2000. Д
- ей О. Спілкування митців з народною поезією. Іван Франко і його оточення / О. Дей. Київ, 1981.
- Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст : франківський період / О. Забужко. Київ, 1993.

- Касьянов Г. Українська інтелігенція на рубежі XIX–XX ст. : соціально-політичний портрет / Г. Касьянов. Київ, 1993.
- Когут З.-Є. Коріння ідентичності : Студії з ранньомодерної та модерної історії України / З.-Є. Когут. Київ, 2004.
- Коломієць Т. В. Культура Харкова на зламі століть (кінець 19 початок 20 ст.) / Т. В. Коломієць. Х., 2003.
- Коновець О. Ф. Просвітницький рух на Україні : XIX перша третина XX ст. / О. Ф. Коновець. Київ, 1992.
- Лекції з історії світової та вітчизняної культури / За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. Л., 2005.
- Литвин М. Р. Історія ЗУНР / М. Р. Литвин, К. Є. Науменко. Л., 1995.
- Лобановський Б. Б. Українське мистецтво другої половини XIX початку XX ст. / Б. Б. Лобановський, П. І. Говдя. Київ, 1989.
- Нариси історії українського шкільництва (1905–1933) / За ред. О. В. Сухомлинської. Київ, 1996.
- Петлюра С. Статті / Упоряд. О. Климчук / С. Петлюра. Київ, 1993.
- Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович. Київ, 1998.
- Реєнт О. П. Павло Скоропадський / О.П. Реєнт. Київ, 2003.
- Семчишин М. Тисяча років української культури / М. Семчишин. Київ, 1993.
- Скуратівський В. Екранні мистецтва в соціокультурних процесах XX ст. : у 2 ч. / В. Скуратівський. Київ, 1997.
- Солдатенко В. Ф. Українська революція. Історичний нарис / В. Ф. Солдатенко Київ, 1999.

Лекція № 9. Українська культура в 1920-х рр. першій половині 1980-х рр.

1. Головні тенденції культурного розвитку Радянської України в 1920-х рр.
2. Українська культура і сталінізм. «Розстріляне відродження».
3. Культура західноукраїнських земель міжвоєнного часу.
4. Особливості перебігу культурних процесів в Україні під час Другої світової війни 1939–1945 рр.
5. Культурні процеси повоєнних років.
6. Зміни у сфері культури часів хрущовської «відлиги».
7. Українська культура доби «застою» в СРСР.

Питання для самостійного опрацювання:

1. Літературне життя 1920-х рр., творчі напрями та їхні представники.
2. Культурне спрямування «соціалістичного реалізму».
3. Зробіть порівняльну характеристику діяльності «шістдесятників» та дисидентів у 1960–1980-х рр.
4. Визначте роль літературної критики і публіцистики у справі діяльності «культурної опозиції» в УРСР.
5. Схарактеризуйте досягнення і прорахунки системи освіти УРСР.

Література:

- Белічко К. Українське радянське мистецтво періоду Громадянської війни / К. Белічко. Київ, 1980.
- Багрянний І. Українська література і мистецтво під комуністичним московським терором / І. Багрянний // Сучасність. 1994. № 11.
- Бадзьо Ю. В. Право жити : Україна в складі СРСР, людина в системі тоталітарного соціалізму / Ю. В. Бадзьо Київ, 1996.
- Бажан О. Посіяв бурю... [Про працю І. Дзюби «Інтернаціоналізм чи русифікація?»] / О. Бажан // Слово і час. 1995. № 11/12.
- Брюховецька Л. Кіно як світогляд: Довженко і Параджанов // Кіно. Театр. 2004. № 3.

- Грабович Г. До історії української літератури : Дослідження. Есе. Полеміка / Г. Грабович. Київ, 1997.
- Дзюба І. Інтернаціоналізм чи русифікація. До 40-річчя оприлюднення / І. Дзюба. Київ, 2005.
- Дражевська Л. Советський терор проти української інтелігенції в 1930-х роках. (Очима очевидця) / Л. Дражевська // Український засів. 1993. № 5.
- Дровозюк С. І. Національно-культурне та духовне життя українського селянства у 20–30-х рр. ХХ ст. : Історіографічний нарис / С. І. Дровозюк. Вінниця, 2005.
- Жулинський М. Із забуття в безсмертя (Сторінки призабутої спадщини) / М. Жулинський. Київ, 1990.
- За Ленінським планом. Монументальна пропаганда на Україні в перші роки Радянської влади : Документальні матеріали. Спогади. / Упоряд. Л. Владич. Київ, 1969.
- Ільєнко І. О. У жорнах репресій : Оповіді про українських письменників (за архівами ДПУ–НКВС) / І. О. Ільєнко. Київ, 1995.
- Касьянов Г. В. Українська інтелігенція 1920–30-х років : соціальний портрет та історична доля / Г. В. Касьянов. Київ, 1993.
- Касьянов Г. Сталінізм і українська інтелігенція / Г. Касьянов, В. Даниленко. Київ, 1991.
- Касьянов Г. В. Незгодні : українська інтелігенція в русі опору 1960-1980-х років / Г. В. Касьянов. Київ, 1995.
- Корнієнко Н. Лесь Курбас : репетиція майбутнього / Н. Корнієнко. Київ, 1998.
- Лаврінєнко Ю. Розстріляне відродження : Антологія 1917–1933 : поезія-проза-драма-есе / за ред. М. К. Насика. Київ, 2001.
- Лекції з історії світової та вітчизняної культури / За ред. проф. А. Яртися та проф. В. Мельника. Л., 2005.
- Лесь Курбас. Березіль : із творчої спадщини. Київ, 1988.
- Лісовий В. Український дисидентський рух / В. Лісовий // Український альманах. 2010. Вип. 2.
- Лозинський В. Політика українізації 20–30-х років : історія, проблеми, уроки / В. Лозинський // Український історичний журнал. 1989. № 3.
- Нариси історії українського шкільництва (1905–1933) / За ред. О. В. Сухомлинської. Київ, 1996.
- Пащенко В. Православна церква в тоталітарній державі. Україна 1940 початку 1990-х років / В. Пащенко. Полтава, 2005.
- Пелєх У. Від розстріляного до замученого відродження. 1920–1960–1980 роки в українській літературі. Огляди життя і творчості вибраних авторів / У. Пелєх. Торонто; Вінніпег, 1988.
- Петров В. П. Діячі української культури 1920–1940 рр. Жертви більшовицького терору / В. П. Петров. Київ, 1997.
- Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович. Київ, 1998.
- Репресоване відродження / Упорядн. : О. І. Сидоренко, Д. В. Табачник. Київ, 1993.
- Скуратівський В. Екранні мистецтва в соціокультурних процесах ХХ ст. : у 2 ч. / В. Скуратівський. Київ, 1997.
- Уманець О. В. Музична культура України другої половини ХХ століття : навч. посібн. / О. В. Уманець. Х., 2003.
- Шевчук В. О. Українська культура : загальні питання : Культурно-стилістичні епохи. Освіта. Національна ідея / В. О. Шевчук. Київ, 2007.
- Юхимець Т. Українське радянське мистецтво 1941–1960 рр. / Т. Юхимець. Київ, 1983.

Лекція № 10. Новітня історія України. Українська культура на межі ХХ–ХХІ ст.

1. Культурні процеси часів горбачовської «перебудови».
2. Стан освіти, науки і духовності незалежної України.
3. Українське мистецтво кінця ХХ – початку ХХІ ст.
4. Сучасна українська література

Література:

- Грабович Г. До історії української літератури : Дослідження. Есе. Полеміка / Г. Грабович. Київ, 1997.
- Дзюба І. Між культурою і політикою / І. Дзюба. Київ, 1998.
- Жулинський М. Заявити про себе культурою / М. Жулинський. Київ, 2002.
- Забужко О. Notre Dame d'Ukraine : Українка в конфлікті міфологій / О. Забужко. Київ, 2007.
- Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст / О. Забужко. Київ, 1992.
- Кравець М. С. Культурологія : навч. посібн. / За ред. В. М. Пічі / М. С. Кравець, О. М. Семашко, В. М. Піча. Л., 2003.
- Краснодембський О. На постмодерністських роздоріжжях культури / О. Краснодембський. Київ, 2000.
- Культурне відродження в Україні / За ред. Сілаєвої Т. О. Л., 1993.
- Лекції з історії світової та вітчизняної культури / За ред. проф. А. Яртия та проф. В. Мельника. Л., 2005.
- Мартинюк А. К. Музична культура України ХХ початку ХХІ століття / А. К. Мартинюк, В. В. Корнишев, В. В. Осадчий [Електронний ресурс] : [Підручник]. Мелітополь, 2008.
- Мистецтво незалежної України : навч. посібн. / Л. В. Анучина, О. В. Бурлука, В. С. Немцова та ін. Харків, 2007.
- Моренець В. «Ідеальний» вихід із соцреалізму / В. Моренець // Світовид. 1992. № 4.
- Нездоля О. Україна третього тисячоліття / О. Нездоля. Донецьк, 2005.
- Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі / С. Павличко. Київ, 1997.
- Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович. Київ, 1998. Розумний М. М. Українська ідея на тлі цивілізації / М. М. Розумний. Київ, 2000.
- Рязанова Л. С. Релігійне відродження в Україні : соціокультурний контекст / Л. С. Рязанова. Київ, 2004.
- Саган О. Н. Національні прояви православ'я : український аспект / О. Н. Саган. Київ, 2001.
- Ситник П. К. Проблеми формування національної самосвідомості в Україні / П. К. Саган, А. П. Дербак. Київ, 2004.
- Скуратівський В. Екранні мистецтва в соціокультурних процесах ХХ ст. : у 2 ч. / В. Скуратівський. Київ, 1997. Українська культура в європейському контексті / Ю. П. Богуцький, В. П. Андрющенко, Ж. О. Безвершук та ін. Київ, 2007.
- Уманець О. В. Музична культура України другої половини ХХ століття : навч. посібн. / О. В. Уманець. Харків, 2003.
- Шевчук В. О. Українська культура : загальні питання : Культурно-стилістичні епохи. Освіта. Національна ідея / В. О. Шевчук. Київ, 2007.

1.2. Дистанційний курс:

Дистанційний курс «Історія України та української культури», режим доступу: <https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=1378>.

2. Плани практичних (семінарських) занять, завдання для лабораторних робіт, самостійної роботи

Теми семінарських занять з дисципліни «Історія України»

Семінарське заняття № 1 Особливості вивчення курсу «Історія України та української культури». Створення карти знайомства

Кожен здобувач/ка має створити свою власну візитівку прив'язавши її до свого населеного пункту на інтерактивній карті України за допомогою додатка <https://www.google.com/maps>. На загальній карті потрібно підписати візитівку своїм ім'ям та прізвищем, додати власне фото і вказати на картці ваші хобі. Поставити відповідний вашому настрою стікер. Скріншот візитівки на карті подати на перевірку.

Семінарське заняття № 2. Українське бароко

1. Співвідношення термінів «бароко» і «українське бароко». Естетика українського бароко.
2. Своєрідність дерев'яної барокової архітектури України. Козацькі церкви.
3. Барокове малярство. Жовківська художня школа: Василь Петрахович, Іван Руткович, Йов Кондзелевич.
4. Поезія епохи українського бароко

Рекомендована література:

- Білецький П. О. Нариси з історії українського мистецтва / П. О. Білецький. Київ, 1981.
Білецький П. О. Українське мистецтво другої половини XVII–XVIII ст. / П. О. Білецький. Київ, 1981.
Геник-Березовська З. Грані культур. Бароко, романтизм, модернізм / З. Геник-Березовська. Київ, 2000.
Жолтовський П. М. Український живопис XVII–XVIII ст. / П. М. Жолтовський. Київ, 1978.
Історія українського мистецтва / Гол. редкол. М. П. Бажан. Київ, 1965–67. Т. 2; 3.
Макаров В. Світло українського бароко / В. Макаров. Київ, 1995.
Міляєва Л. С. Українське мистецтво XIV першої половини XVII ст. / Л. С. Міляєва, Г. Н. Логвин. Київ, 1963.
Овсійчук В. А. Майстри українського бароко. Жовківський художній осередок. Київ, 1991.
Овсійчук В. А. Українське мистецтво другої половини XVI першої половини XVII століть. Гуманістичні та визвольні ідеї / В. А. Овсійчук. Київ, 1985.
Откович В. П. Народна течія в українському живописі XVII–XVIII століть / В. П. Откович. Київ, 1990.
Степовик Д. В. Історія української ікони. X–XX ст. / Д. С. Степовик. Київ, 2008.
Степовик Д. С. Українська графіка XVI–XVIII століть: Еволюція образної системи / Д. С. Степовик. Київ, 1982.
Українська література XVII ст. : Синкретична писемність. Поезія. Драматургія. Белетристика / Упорядк. і прим. В. І. Кречотня. Київ, 1987.
Українське бароко та європейський контекст. Архітектура, образотворче мистецтво, театр і музика / Редкол.: О. Г. Костюк, О. К. Федорук та ін. Київ, 1991.
Українське літературне бароко / Відп. ред. О. В. Мишанич. Київ, 1987.
Українське народне малярство XIII–XX ст. : Світ очима народних митців : Альбом / Авт.-упоряд. : В. Свенціцька, В. Откович. Київ, 1996.
Ушаков Л. Світ українського бароко. Філологічні етюди / Л. Ушаков. Х., 1994. Художня культура України / За ред. Л. М. Масол. Київ, 2006.

Семінарське заняття № 3. Традиційна культура українського народу

1. Культурно-етнографічні регіони України. Субетнічні групи українців.
2. Слобожанщина як історико-етнографічний регіон: етапи формування та особливості розвитку.
3. Роль громади в українському селі.

4. Побут українського народу.

Рекомендована література:

Артюх Л. Ф. Українська народна кухня / Л. Ф. Артюх. Київ, 1977.

Бойківщина : історико-етнографічне дослідження : Зб. ст. Київ, 1983.

Горинь Г. Громадський побут сільського населення Українських Карпат (XIX 30-ті роки XX ст.) / Г. Горинь. Київ, 1993.

Гуцульщина : історико-етнографічне дослідження / Відп. ред. Ю. Г. Гошко. Київ, 1987.

Кувеньова О. Ф. Громадський побут українського селянства / О. Ф. Кувеньова. –Київ, 1966.

Культура і побут населення України : навч. посібн. / В. І. Наулко, Л. Ф. Артюх, В. Ф. Горленко та ін. Київ, 1993.

Лемківщина : Історико-етнографічне дослідження / Відп. ред. Ю. Гошко : у 2 т. Л., 1999.

Макарчук С. А. Етнічна історія України : навч. посібн. / С. А. Макарчук. Київ, 2008.

Макарчук С. А. Історико-політичне та етнографічне районування України : питання співвіднесеності / С. А. Макарчук // Народознавчі зошити. 2002. № 3 (39).

Присяжнюк Д. П. Українське селянство XIX–XX ст. : еволюція, ментальність, традиціоналізм / Д. П. Присяжнюк. Черкаси, 2002.

Сергійчук В. Етнічні межі і державний кордон України / В. Сергійчук. Тернопіль, 1996.

Тиводар М. Закарпаття : народознавчі роздуми / М. Тиводар. Ужгород, 1995.

Українська етнологія : навч. посібн. для вузів / В. К. Борисенко, М. В. Гмирич, О. П. Гончаров, В. П. Горленко. Київ, 2007.

Українська минушина : Ілюстрований етнографічний довідник / А. П. Пономарьов, Л. Ф. Артюх, Т. В. Косьміна та ін. Київ, 1993.

Українська народність : нариси соціально-економічної і етнополітичної історії / В. Б. Борисенко, В. Ф. Горленко, О. І. Гуржій та ін. Київ, 1990.

Українська родина. Родинний і громадський побут : навч.-метод. посібн. / Упорядн. Л. Орел. Київ, 2000.

Українське народознавство / За заг. ред. С. П. Павлюка. Київ, 2006.

Українські народні свята та звичаї. Київ, 1993. Українці. Опішніа, 1999. Кн.1–2.

Семінарське заняття № 4. Українське мистецтво на межі XIX–XX ст.

1. Мистецькі школи України кінця XIX початку XX ст.

2. Авангардні течії в українському мистецтві.

3. Творчі об'єднання українських художників у 1917–1920-х рр. Бойчукісти.

4. Український кубізм.

Рекомендована література:

Жаборюк А. А. Український живопис останньої третини XIX початку XX ст. Київ, Одеса, 1990.

Ивбулис В. Я. Модернізм и постмодернізм / В. Я. Ивбулис. М., 1988.

Ільницький О. Український футуризм / О. Ільницький. Л., 2003.

Лобановський Б. Б. Українське мистецтво другої половини XIX початку XX ст. / Б. Б. Лобановський, П. І. Говдя. Київ, 1989.

Митці України : Енциклопедичний довідник. Київ, 1992.

Ничкало С. Мистецтвознавство : Короткий тлумачний словник / С. Ничкало. Київ, 1999.

Попович М. В. Нарис історії культури України / М. В. Попович. Київ, 1998.

Шкандрій М. Український прозовий авангард 20-х рр. // Слово і час. 1993. № 8.

Семінарське заняття № 5. Культурна спадщина української діаспори

1. Українська діаспора: формування і розвиток.

2. Українські наукові та освітні інституції закордоном.

3. Український культурний процес у США і Канаді.

4. Східна українська діаспора: особливості культурного розвитку.

Рекомендована література:

- Аза Л. О. Українці Румунії : сучасний стан та перспектива етнокультурного розвитку / Л. О. Аза, А. А. Попок, О. В. Швачка. Київ, 1999.
- Гординський С. Українські художники в Канаді // Всесвіт. 1991. № 11.
- Євтух В. Українська етнічність поза межами України // НТЕ. 2009. № 4-5.
- Заробітчанство як вибір майбутнього / Матеріали конф. Л., 2004.
- Зарубіжне українство : Інформ. каталог. Київ, 1999.
- Зарубіжні українці : Довідник / Я. Балан, С. Кордан, Б. Кравченко та ін. Київ, 1991.
- Заставний Ф. Д. Східна українська діаспора / Ф. Д. Заставний. Л., 1992.
- Заставний Ф. Д. Українська діаспора : розселення українців у зарубіжних країнах / Ф. Д. Заставний. Л., 1991.
- Ідзьо В. Українська діаспора в Росії. Українсько-російські взаємовідносини : історія, наука, релігія : монографія. Л., 2002.
- Ільницький М. Від «Молодої музи» до «Празької школи» / М. Ільницький. Л., 1995.
- Лазебник С. Ю. Зарубіжні українці : Довідник / С. Ю. Лазебник, Я. Балан, Б. Кордан. Київ, 1991.
- Моцок В. Українці та українська ідентичність у сучасному світі / В. Макар, С. Попик. Чернівці, 2005.
- Неврлий М. Празька поетична школа / М. Неврлий // Слово і час. 1995. № 7.
- Сапеляк О. Українські місіонери в Аргентині / О. Сапеляк // Народознавчі зошити. 2003. № 1-2.
- Сверстюк Є. Блудні сини України / Є. Сверстюк. Київ, 1993. Субтельний О. Україна : Історія. 3-тє вид., перероблене і доп. Київ, 1993.
- Троцинський В. П. Українці в світі / В. П. Троцинський, А. А. Шевченко. Київ, 1999.
- Українська еміграція. Історія і сучасність : Матеріали міжнар. наук. конф., присвячені 100-річчю еміграції українців до Канади. Л., 1992.
- Шлепаков А. М. Українська трудова еміграція в США і Канаді / А. М. Шлепаков. Київ, 1960.

Самостійна робота № 1 Створення бібліографічної довідки та презентації за темою «Історія моєї рідної вулиці/села/містечка»

Самостійна робота з навчально-науковою літературою вимагає від студентів ще однієї важливої навички навички складання бібліографії з певної проблеми, що вкрай необхідно при написанні статті або доповіді, курсових і дипломних робіт. Тому є одним з наріжних етапів самостійної роботи з історії України. Складання бібліографії потребує від студента вміння працювати в довідкових відділах бібліотек, вільно орієнтуватися в системі електронних каталогів, користуватися бібліографічними виданнями, розбиратися в особливостях оформлення бібліографічних даних, систематизувати їх відповідно до тематичних нюансів.

Одним з найважливіших вимог роботи цієї роботи є правильне оформлення бібліографічного списку усієї можливої літератури за вашою темою, який складається за абеткою.

Обсяг презентації коливається від 7 до 12 слайдів. Структура роботи виглядає таким чином: а) історію заснування села/вулиці. б) змістовна частина, де розкриваються ключові питання дослідження історії вашої вулиці/села/містечка; в) висновок, що містить роздуми автора про те, які сторони історії вулиці/села потребують глибшого вивчення, г) список літератури, що подається виключно за бібліографічними вимогами Список літератури повинен бути оформлений за одним із визнаних міжнародних бібліографічних стандартів <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliografichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/>

Обсяг презентації коливається від 7 до 15 слайдів і не повинен перевищувати максимальну межу. Структура роботи виглядає таким чином: а) вступ, який містить обґрунтування теми і хронологічних меж, цілі роботи, огляд історіографії та джерел, б) змістовна частина, де розкриваються ключові питання дослідження, в) заключення, яке містить головні висновки автора, г) список літератури, що була використана подається за бібліографічними вимогами Список літератури повинен бути оформлений за одним із визнаних міжнародних бібліографічних стандартів <http://aphd.ua/prykklady-oformlennia-bibliohrafichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/>

Самостійна робота №2 Мій улюблений музикант/гурт сучасної української естради

Презентація має висвітлювати творчий шлях музичного діяча/гурту, його основні мистецькі досягнення. Характеристику жанрів та стилів в яких працює гурт або митець. Також відгуки фанатів, за можливості враження від перебування на концерті, фото, відео, аудіо.

Мультимедійна презентація — набір слайдів і спецефектів, текстових пояснень, що зберігаються в одному файлі. Для її створення користуйтеся виключно PowerPoint OpenOffice 2003 або 2007/2010 та дотримуйтесь інструкцій щодо роботи з цими програмами для користувачів «Як створити презентацію (довідкові матеріали)». Режим доступу: http://www.slideshare.net/makeeva_o/power-point-2003-15230760?related=3, а також можете переглянути навчальні фільми «Як працювати в Power Point». Режим доступу: <https://www.youtube.com/watch?v=MP4RLUgsHdI>, «Як додати звук в PowerPoint». Режим доступу: https://www.youtube.com/watch?v=yi_Zg7HKi6U. Програма Power Point Open Office є частиною базового курсу користувача комп'ютеру шкільної програми і тому найкраще підходить студентам вищих навчальних закладів для вдосконалення навичок з підготовки презентацій під час навчання і оволодіння відповідним фахом.

Поради з технічного оформлення презентації

Дотримуйтесь єдиного стилю оформлення. Шрифти: для заголовків - не менше 36, для інформації - не менше 24. Текстові блоки мають подаватися одним шрифтом для усієї презентації. Наприклад, писати заголовки шрифтом Arial, а основний текст подавати шрифтом Times New Roman не можна. Заголовки повинні привертати увагу аудиторії. Використовуйте короткі слова і пропозиції. Найбільш важлива інформація повинна розташовуватися в центрі екрану. Ключові поняття доцільніше відображати по одному на кожному окремому слайді. Не варто зловживати різними анімаційними ефектами. Анімація має бути тільки там, де доречно, краще уникати великої кількості анімаційних ефектів. Фон повинен бути єдиним для всієї презентації, текст на даному тлі повинен легко читатися навіть з великої відстані.

Презентація має бути збережена у форматі PowerPoint Open Office 2003 2007/2010 або у форматі pdf. Презентація має бути подана в окремішній теці разом з відео та аудіо файлами, які були вставленими як посилання у презентацію. Назва файлу має відображати прізвище автора, групу та повну назву.

Питання, задачі, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь здобувачів вищої освіти, для контрольних робіт, передбачених навчальним планом, післятестастійного моніторингу набутих знань і вмінь з навчальної дисципліни

Питання до заліку

1. Українська національна культура як самобутній соціокультурний феномен, її характерні риси та ознаки.
2. Предмет курсу «Історія української культури».
3. Джерельна база та методологічна основа вивчення історії української культури.
4. Історичні та духовні складові української культурної самобутності.
5. Джерела формування української культури.
6. Періодизація історії української культури.
7. Світова та національна культура, їхня взаємодія.
8. Теорії походження українського народу та їх міфологічні інтерпретації.
9. Первісні культури на території України. Неолітична революція.
10. Трипільці: археологічна культура чи цивілізація.
11. Кімерійсько-скіфсько-сарматський культурний симбіоз як джерело української культури.
12. Світоглядна модель язичницьких релігійних вірувань.
13. Прадавні слов'яни на території України.
14. Запровадження християнства в Київській Русі, його вплив на розвиток духовної культури.
15. Київська Русь як соціокультурна система.
16. Розвиток писемності, освіти та літератури в Київській Русі.
17. Візантійський канон та його інтерпретація у мистецтві Київської Русі.
18. Архітектура Київської Русі (X–XII ст.). Характеристика основних пам'яток архітектури.
19. Образотворче мистецтво та іконопис у Київській Русі.
20. Галицько-Волинська держава спадкоємниця традицій Київської Русі.
21. Етнокультурні процеси в Україні XIV–XV ст.
22. Поширення ідей раннього гуманізму в Україні (Юрій Дрогобич, Павло Русин, Станіслав Оріховський).
23. Історичні та суспільно-політичні умови розвитку української культури в XVI першій половині XVII ст.).
24. Поширення ідей гуманізму та Реформації в українській культурі XV–XVI ст.
25. Музична культура і театральне мистецтво України епохи Відродження.
26. Архітектура епохи Відродження в Україні.
27. Іван Вишенський видатний український полеміст.
28. Скульптура і живопис України в XVI ст.
29. Розвиток книгодрукування в Україні у XVI ст.
30. Поняття та специфічні риси епохи Відродження в Україні.
31. Діяльність Острозького культурно-освітнього осередку.
32. Культура запорозького козацтва, її самобутні риси.
33. Культурно-освітня діяльність церковних братств упродовж XVI-першої половини XVII ст.
34. Петро Могила видатний церковний і культурно-освітній діяч України.
35. Полемічна література України XVI першої половини XVII ст.
36. Вплив західноєвропейського бароко на українську літературу, архітектуру та образотворче мистецтво. Українське (козацьке) бароко.
37. Музична культура і театральне мистецтво другої половини XVII–XVIII ст.
38. Культурно-освітня діяльність Феофана Прокоповича.

39. Києво-Могилянська академія провідний вищий освітній заклад Східної Європи у XVIII ст.
40. Значення творчості Григорія Сковороди для розвитку української культури.
41. Характерні особливості епохи Просвітництва в Україні.
42. Класицизм в архітектурі та живописі України.
43. Суспільно-політичні й культурні передумови розвитку Українського національного відродження (кінець XVIII початок XX ст.).
44. Генеза і періодизація процесу Українського національного відродження.
45. Українсько-російські культурні взаємовпливи упродовж XVIII–XIX ст.
46. «Історія Русів» як стимулюючий чинник відродження самосвідомості українців.
47. Початковий етап Українського національного відродження, його характерні особливості.
48. Слобідська Україна як історико-культурний регіон.
49. Місце і роль народницького руху в процесі Українського національного відродження.
50. Культурно-освітня діяльність «Руської трійці».
51. Романтизм та його особливості в Україні.
52. Тарас Шевченко: семантика символів у літературній творчості та живописі.
53. Культурно-освітня діяльність Кирило-Мефодіївського товариства.
54. Просвітницька діяльність діячів громадівського руху в Україні.
55. Український модерн: характерні риси і ознаки.
56. Розвиток науки і освіти в Україні в XIX ст.
57. Київський університет та його внесок у справу розвитку української національної ідеї.
58. Місце і роль Львівського університету в розвитку української культури.
59. Харківський університет провідний чинник культурно-освітнього життя Слобожанщини.
60. Тенденції розвитку архітектури України в XIX ст.
61. Меценати і культурний розвиток України XIX ст.
62. Українське національне відродження в Галичині наприкінці XIX ст.
63. Утвердження універсалізму української культури Іваном Франком.
64. Розвиток науки і освіти України наприкінці XIX на початку XX ст.
65. Внесок Лесі Українки у розвиток української культури.
66. Микола Лисенко і музична культура України кінця XIX початку XX ст.
67. Театральне мистецтво в Україні в кінці XIX на початку XX ст.
68. Культурно-освітня діяльність Володимира Винниченка.
69. Періодизація розвитку української культури в XX ст., головні тенденції і досягнення.
70. Українська культура часів національно-визвольних змагань 1917–1920 рр.
71. Розвиток культури Західноукраїнських земель у міжвоєнний період (1920–1930-ті рр.).
72. «Розстріляне відродження» 1920–30-х рр., його наслідки для подальшого розвитку української культури.
73. Лесь Курбас видатний діяч українського театального мистецтва.
74. Олександр Довженко основоположник українського кіномистецтва.
75. Діаспора і українська культура упродовж XX ст.
76. Національні культурні традиції та українська історична спадщина за умов побудови радянського суспільства.
77. Культурно-освітня діяльність «шістдесятників» і дисидентів.
78. Українська музична культура часів тоталітаризму.
79. Театральне мистецтво України в XX ст.
80. Новітнє національно-культурне відродження в Україні (з середини 80-х рр. XX ст.).
81. Розвиток освіти в УРСР упродовж 1950–1980-х рр.
82. Соціалістичний реалізм в українському мистецтві.
83. Головні чинники, тенденції розвитку і характерні риси сучасної української культури.
84. Феномен масової культури в Україні.
85. Нова генерація українських письменників на зламі XX–XXI ст.

86. Розвиток сучасної національної музики в Україні.
87. Традиційне та нове в розвитку сучасного українського театрального і кіномистецтва.
88. Стан освіти і науки в Україні на межі ХХ–ХХІ ст.
89. Релігійне розмаїття сучасної України.
90. Художньо-мистецькі стилі сучасної української культури.

Зразок екзаменаційного завдання

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Факультет   Медичний

Спеціальність   222

Семестр   I

Форма навчання: денна

Рівень вищої освіти (освітньо-кваліфікаційний рівень): магістр

Навчальна дисципліна: **«Історія України та української культури»**

Екзаменаційне завдання №

1. Культурний розвиток Галицько-Волинської держави (15 балів).
2. Лесь Курбас видатний діяч українського театрального мистецтва (10 балів).
3. Феномен масової культури в Україні (15 балів).

Затверджено на засіданні
кафедри українознавства
(протокол № _____ 20__ р.)

Зав. кафедри

проф. Д. М. Чорний

Екзаменатор

доц. Н. В. Аксьонова